

◀ ادامه از صفحه ۱۰

آگاهی بخشی، آموزش مهارت‌های زندگی و آموزش شیوه‌های فرزندپروری می‌تواند از این آسیب‌ها به میزان زیادی پیشگیری کند یا آثار تخریبی آن را کاهش دهد. همچنین بلایای طبیعی و انسان ساخت در کشور ما موجب بحران‌های متعددی می‌شود که هر یک می‌تواند بر روح و روان شهروندان، تأثیر جبران‌ناپذیری بگذارد.

او تأکید می‌کند: «همه ما باید تلاش کنیم تا نظام بیمه خدمات روانشناسی و مشاوره در کشور شکل بگیرد. همچنین اقدام بعدی، تلاش برای حضور موثر و پررنگ روانشناسان و مشاوران در سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های کلان حوزه اجتماعی کشور است. نقش و نظر این جامعه فرهیخته و بزرگ هرگز نباید نادیده گرفته شود.»

نگاهی به اوضاع اشتغال مشاوران و روان‌درمانگران

در حال حاضر بر مبنای سرفصل دروس گرایش‌های مختلف روانشناسی، علاوه بر روانپزشکان، دانش‌آموختگان رشته‌های

توکلی: پوشش بیمه‌ای خدمات روان‌درمانی می‌تواند هزینه‌های کلی نظام سلامت را کاهش دهد. بخش بزرگی از مراجعات طبی به اورژانس‌ها، تصویربرداری‌ها و مداخلات تشخیصی مکرر و حتی بستری‌ها، ناشی از مشکلات روانی و روان‌تنی است که بار مالی آن دیده نمی‌شود، در حالی که هزینه کردن برای درمان این اختلالات، می‌تواند جلوی هزینه‌های هنگفت دیگر را بگیرد

روانشناسی بالینی و روانشناسی سلامت هم برحسب مقطع و حوزه تخصصی رشته‌شان می‌توانند روان‌درمانی انجام بدهند.

رئیس انجمن علمی روان‌درمانی ایران با اشاره به مشکلات اشتغال روان‌درمانگران، تأکید می‌کند: «در جاهایی ما با گرایش همکاران جوانی روبرو هستیم که از کمبود مراجعان شکایت دارند. از طرف دیگر با لیست انتظار طولانی برای روان‌درمانی مواجه هستیم، طوری که گاهی بیماران مدت‌ها در انتظار می‌مانند تا بتوانند با درمانگر مورد نظر خودشان درمان را شروع کنند. بسیاری از بیماران به دلیل عدم پوشش بیمه‌ای، نمی‌توانند خودشان هزینه‌های روان‌درمانی را متقبل شوند و از طرفی، انگ مراجعه به روان‌پزشک و روانشناس نیز هنوز گاهی دیده می‌شود.»

توکلی با اشاره به مشکلات اشتغال روان‌درمانگران، یادآوری می‌کند: «تفاوت میزان توانمندی و خبرگی یا حتی شهرت درست یا غلط بالینگران مختلف باعث می‌شود برخی درمانگران، لیست انتظار طولانی داشته باشند و برخی با تعداد کم مراجع روبرو باشند. از سوی دیگر، هزینه‌های لازم برای شروع کار یک درمانگر جوان، مانند هزینه تهیه دفتر کار یا مطب و منشی و مانند آن، یکی

از موانع جدی پیش‌روی همکاران این حوزه است. به همین دلیل اغلب مجبور می‌شوند چندین سال در شروع کار در مراکز خصوصی مختلف کار کنند و بخش قابل توجهی از درآمدشان به خودشان تعلق نگیرد. بنابراین، در این زمینه هم با مشکلات متعدد و متفاوتی روبرو هستیم. می‌توانم بگویم همکاران جوانی که بخواهند در این حوزه کار کنند تا سال‌های زیادی با این نوع مشکلات مواجه‌اند و از نزدیک شاهد رنجی هستیم که از این وضعیت می‌کشند.»

حبیب: هزینه مشاوره و روان‌درمانی برای بسیاری از مراجعان، رقم چشمگیری است. در غیاب پوشش بیمه‌ای، خیلی اوقات شاهد هستیم که ارجاع به مشاوران و روان‌شناسان شکل نمی‌گیرد. جلسات مشاوره و روان‌درمانی هم اینطور نیست که در یک جلسه جواب دهد و گاهی نیاز است که مراجعه‌کننده چندین ماه به درمانگرش مراجعه کند. همین موضوع نیز هزینه‌های مشاوره را افزایش می‌دهد

پای درد دل مشاوران و روان‌شناسان
بسیاری از مشاوران و روان‌درمانگران با مشکلات شغلی متعددی دست و پنجه نرم می‌کنند که این دغدغه‌ها نیز چندان در رسانه‌ها انعکاس پیدا نمی‌کند.

مریم حبیب، مشاور ازدواج در گفتگو با سید به گوشه‌ای از مشکلات مشاوران و روان‌درمانگران اشاره می‌کند و می‌گوید: «اول اینکه هنوز فرهنگ مراجعه به مشاور و روانشناس، بخصوص در شهرهای کوچک‌تر نهادینه نشده است. عده‌ای هنوز فکر می‌کنند که اگر به مشاور مراجعه کنند، پولشان را دور ریخته‌اند و از اهمیت این خدمات

بی‌اطلاع هستند. در این زمینه نیاز است که رسانه‌ها در سطح وسیع‌تری به اهمیت خدمات مشاوره و روانشناسی بپردازند.»

او با اشاره به ضرورت نظارت بیشتر بر تعرفه‌های خدمات مشاوره و روان‌درمانی، یادآور می‌شود: «گاهی برخی مشاوران و روانشناسان، یک رویکرد جدید درمانی را به انحصار خود درمی‌آورند. حتی گاهی دیده شده است که آنها هر ساعت نیز ۵۰۰ هزار تومان و یا بیشتر از مراجعه‌کننده دریافت کرده‌اند. باید نظارتی وجود داشته باشد تا از دریافت تعرفه‌های اضافی جلوگیری شود. گاهی نیز برخی مشاوران کم‌تجربه با واسطه‌ها و طباطبائیک‌ها جذب بازار کار می‌شوند. در حالی که برخی از مشاوران و روانشناسان حاذق ممکن است به دلیل نداشتن چنین ارتباطاتی، نتوانند در بازار کار فعال باشند. متأسفانه در اغلب موارد هم مراجعه‌کننده نمی‌داند که مدرک تحصیلی درمانگرش چیست و هر ادعایی که درمانگر مطرح کند، چندان برای بیماران قابل تشخیص نیست.»

این مشاور ازدواج با اشاره به خلاقیت پوشش بیمه‌ای خدمات مشاوره و روان‌درمانی، گلایه می‌کند: «هزینه مشاوره و روان‌درمانی برای بسیاری از مراجعان، رقم چشمگیری است. در غیاب پوشش بیمه‌ای، خیلی اوقات شاهد هستیم که ارجاع به مشاوران و روان‌شناسان شکل نمی‌گیرد. جلسات

در شرایطی که آمار ابتلا به اختلالات روانی در کشورمان چشمگیر است، پوشش بیمه‌ای خدمات مشاوره و روان‌درمانی، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است. اینکه سلامت روان را رها کنیم و اهم بودجه‌های نظام سلامت را به درمان بیماری‌های جسمی اختصاص دهیم، سیاست شکست خورده‌ای است که نمی‌تواند همه ابعاد سلامت جامعه را تأمین کند

مشاوره و روان‌درمانی هم اینطور نیست که در یک جلسه جواب دهد و گاهی نیاز است که مراجعه‌کننده چندین ماه به درمانگرش مراجعه کند. همین موضوع نیز هزینه‌های مشاوره را افزایش می‌دهد.»

او یادآور می‌شود: «این روزها خدمات مشاوره کودک، بازار کار خوبی دارد. به همین دلیل در برخی مراکز مشاوره شاهد هستیم که یک اتاق بازی برای کودکان طراحی می‌کنند و گاهی از مشاورانی بهره می‌برند که تخصص آنها مشاوره کودک نیست. همچنین برخی مشاوران نیز صرفاً به دلیل بازار کار مطلوب، خدمات مشاوره ازدواج و خانواده را ارائه می‌دهند، در حالی که در حیطه تخصص آنها نیست. به اینگونه موارد باید نظارت شود تا وجهه خدمات مشاوره و روان‌درمانی، خدشه‌دار نشود.»

باید در نظر داشت که بر اساس پیمایش ملی، حدود ۲۳ و شش دهم درصد از ایرانیان بین سنین ۱۵ تا ۶۴ سال، حداقل به یک اختلال روانی مبتلا هستند. یعنی تقریباً از هر چهار ایرانی، یک نفر به حداقل یک اختلال روانی مبتلا است. البته باید توجه داشت که تمام این افراد دچار اختلالات شدید روانی نیستند و طیفی از اختلالات خفیف تا شدید را در برمی‌گیرد. در این بین، این نکته را هم باید در نظر بگیریم که این پیمایش همه اختلالات روانی تعریف‌شده در طبقه‌بندی‌های رسمی اختلالات روان را دربر نمی‌گیرد. اگر اختلالات روانی مرتبط با مصرف مواد مخدر، اختلالات شخصیتی، اختلالات جنسی و اختلالات خواب و امثال آن هم در نظر بگیریم، قاعدتاً این آمار بالاتر خواهد بود.

در چنین اوضاعی که آمار ابتلا به اختلالات روانی تا این حد چشمگیر است، پوشش بیمه‌ای خدمات مشاوره و روان‌درمانی، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است. اینکه سلامت روان را رها کنیم و اهم بودجه‌های نظام سلامت را به درمان بیماری‌های جسمی اختصاص دهیم، سیاست شکست خورده‌ای است که نمی‌تواند همه ابعاد سلامت جامعه را تأمین کند. ■